

Vstupní evaluační zpráva

Schválená verze MPSV

Mgr. Jiří Kocourek – evaluátor projektu

A. Stručný popis projektu

Název projektu: VOL Rodinu

Registrační číslo projektu: CZ.03.02.02/00/22_017/0000254

Organizace VOLONTÉ CZECH, o.p.s. (dále jen VOL) se rozhodla v rámci realizace tohoto projektu využít svých dosavadních zkušeností z práce s ohroženými rodinami a dětmi. Hlavní problém, kterému se v rámci projektu věnuje, je možný **rozpad rodin** způsobený umístěním člena rodiny ve VTOS (výkon trestu odnětí svobody), **jejich vnitřní vzájemné i vnější odcizení**, a to také vzhledem k tomu, že systémově tento problém není řešen. VOL by ráda dlouhodobě přispěla k **zavedení, udržení a rozšíření užitečných výstupů projektu**, které daný problém mohou částečně řešit. Kromě jiného díky tomu, že rodiny nejsou v řešení svých problémů podporovány, **děti** jsou z nejrůznějších důvodů vystaveny velikému **tlaku**. Projekt se zaměří na **častější kontakty** členů těchto rodin včetně jejich intenzivního využití pro **zlepšování vztahů** v rodinách a pro **řešení potřebných problémů**, k čemuž budou napomáhat nejrůznější **aktivity, provázející mentoři a aktivní síťování**. Dále se zaměří na **rozvoj rodičovských a dalších rodinných kompetencí, zvyšování rodičovské odpovědnosti** a ve výsledku také **snížení recidivy**. Celý projekt bude řešen v široké multidisciplinární spolupráci s aktéry na poli integrace, socializace, psychologie, práva, sociální práce, ekonomie a dalšími odborníky. Program, který představujeme, je inovativní zejména svou **komplexností podpory a intenzitou a doprovázením mentory**. Konkrétněji půjde v projektu o **zapojení dětí a mladých do rozhodovacích procesů o vlastní situaci**. Plánovány jsou následující intervence: realizace případových konferencí, rodinná mediace, workshopy, provázející činnost mentorů, dny společného setkání dětí/matek/otců, síťování, vzdělávání a supervize pracovníků s odsouzenými. Vedlejším cílem je rovněž **navýšení kompetencí pracovníků ve věznicích pracujících s vězni**.

Základní cílová skupina je ze zřetelných důvodů dobře dostupná. Důležité je cílovou skupinu vhodně motivovat, resp. vybírat do projektu také vhodně motivovanou skupinu osob. Níže uvádíme stručný popis CS:

CS 1a): **rodiče (muži i ženy) ve VTOS** (20-45 let), cca 12 měsíců před a po propuštění, minimálně s 1 dítětem.

CS 1b): **pachatelé, kteří ve věku do 18 let páchali závažnou trestnou činnost**, měli nařízené pobyty ve výchovných/diagnostických ústavech (dále jen mladiství).

CS 1c): **Partneři a rodiče odsouzených/nezletilých na svobodě.**

CS 1d): **ohrožené děti** výše uvedených CS. CS2 jsou **děti ohrožené umístěním či umístěné v dětských domovech či podobných zařízeních**. CS3 **osoby vyrůstající v náhradní rodinné péči**. A nakonec 7

CS4: **poskytovatelé a zadavatelé sociálních služeb** pro rodiny a děti.

U CS 1a) a c) očekává realizátor získání:

- **základní orientace v řešení své krizové situace,**
- **povědomí o možnostech prevence,**
- **předání nových informací a podnětů pro uspořádání života s dětmi.**

CS 1b) a d), CS2, CS3:

- se bude **podílet na řešení vlastní situace,**
- bude mít **přehled o tom, kde se má poradit**, kdo je může podpořit.
- Může získat nové kontakty a informace, podněty.

Cílem podpory cílové skupiny CS4 je psychologická i profesní podpora při výkonu profese směřující rovněž k zavádění a rozvoji způsobu práce, který projekt aplikuje.

Pokud jde o klíčové aktivity projektu, **KA1 je „Doprovodná fáze projektu“**, v jejímž rámci budou zajištěny vstupy a výstupy projektu dle metodiky OPZ+. Výstupem budou nastavené kompetence realizačního týmu, jednotný odborný přístup ke CS1,2 a 3, vzory projektových dokumentů, dokumentace projektu, nastavení realizace práce s CS (registrace do projektu, identifikace problému, přidělení mentora, určení účasti na službách projektu, propojení s konzultanty a dalšími podporujícími organizacemi, způsobu komunikace, sledování kauzy a její hodnocení), nastavení vstupních kritérií pro CS, výběr CS4, komunikační a advokační strategie, kontrolní mechanismy a zprávy o realizaci.

V rámci **KA2 – „Identifikace a zapojení aktérů pro podporu multidisciplinární spolupráce a aktivizace CS1, 2 a 3“** bude zajištěno minimálně 15 zapojených aktérů do řešení problémů, motivovaná CS1, 2 a 3, tj. cca 450 osob motivovaných ke změně. Proběhnou skupinová setkání CS, setkání s aktéry, budou vytvořeny tiskové/elektronické informace o projektu, proběhne minimálně 50 individuálních motivačních setkání se zájemci o vstup do projektu, bude vytvořena platforma aktérů.

V rámci **KA3 - „Podpora participace rodičů ve VTOS, jejich dětí a rodin v procesu posílení rodinných vazeb“** půjde o motivaci ke změně 130 osob ve VTOS a 80 jejich partnerů/ek či jiných osob vykonávajících péči o děti. V rámci této aktivity proběhnou dny dětí, 30 workshopů pro rodiče a 20 případových konferencí.

Během **KA4 - „Podpora participace mladých dospělých v procesu posílení jejich sociálních/rodinných vazeb“** se budou motivovat mladiství/mladí rodiče ke změně pro řešení jejich sociálních problémů. Proběhnou pro ně přednáškové akce (50) doplněné rovněž o poradenství, a to především na témata:

rodina, komunikace, dluhy, trh práce, pracovní nabídky, ubytování, sociální otázky, kolektiv, závislosti, pro cca 200 účastníků. Také 5 případových konferencí, nabídky práce pro mladistvé.

KA5 - „Podpora participace rodičů a jejich dětí a mladých dospělých po propuštění z VTOS“ je práce s osobami motivovanými ke změně po propuštění na svobodu (100). Budou navštěvovat poradny, workshopy (30). Zde se bude pracovat i s některými novými osobami dle potřeby.

KA6 - „Vzdělávání pracovníků související s prací s CS1“ bude probíhat pro cca 20 osob a bude zahrnovat odbornou spolupráci a supervizi. Celkem proběhne 12 akcí (po 8 hodinách) pro cca 10-12 osob na témata např.: jak reagovat při záměrném sebepoškozování, práce s motivací mladistvých,

supervize v sociálních službách, výchova bez násilí, domácí násilí pod drobnohledem, mediační techniky, základ facilitace, drogy a násilí, rodinné právo, rodina-interní lektor/poradce, rodina a dluhy, sociální služby v lokalitě.

KA7 je evaluace.

V rámci analýzy potřebnosti se uvádí odpovědi respondentů, ve kterých se uvádí, jaké problémy by rádi řešili. Uvádíme výčet odpovědí v bodech dle respondentů:

Matky:

- ztráta kontaktů s dítětem
- obava z návštěvy dítěte
- finanční problémy rodiny na svobodě
- absence někoho, kdo by poradil
- složité rozhodování bez partnera
- setkat se s rodinou
- mít dítě po propuštění
- nemám kam s dítětem jít

Otcové:

- dlouho jsem dítě neviděl
- manželka/partnerka se mnou nekomunikuje
- manželka/partnerka nechce děti vozit do věznice
- neumím s dítětem komunikovat
- děti se mnou ztrácejí kontakt
- manželka/partnerka ztrácí zájem o můj návrat

Rodiny:

- rodič nekomunikuje
- není skype
- děti se bojí do věznice
- dětem neřekli o VTOS

- finanční problémy
- není s kým se radit
- na rozhodnutí je třeba někdy celá rodina

Pracovníci ve věznicích:

- nutnost supervize
- chybí informace v oblasti násilí
- mediace a facilitace
- práce s mladistvými

Z výše uvedeného popisu projektu vyplývají hlavní záměry a cíle, na které se budeme v evaluaci zaměřovat. Zjednodušeně lze říci, že projekt bude úspěšný, pokud bude dosaženo následujících cílů:

- **zvýšení frekvence vzájemných kontaktů,**
- **zlepšování vztahů v rámci rodiny,**
- **rozvoj rodičovských kompetencí (zejména rodičovské odpovědnosti),**

- **kompetence řešit rodinné a sociální problémy,**
- **snižovat tlak na děti,**
- CS4: některé kompetence práce s CS1,2 a 3.

Obecně projekt přispívá ke zlepšení situace dětí, rodinné atmosféry, životního stylu a snížení recidivy.

B. Design evaluace

Hlavní cíl evaluace: **Zjistit, jak přispívá projekt ke 1. stabilizaci rodinných vazeb a vztahů, 2. snižování stresu a odcizení zúčastněných dětí a 3. zlepšení řešení životních situací rodin.**

Typ evaluace: oba typy – formativní (procesní) i **sumativní** (dopadovou) (důraz na sumativní)

Pro efektivní výstupy projektu je třeba dodržet alespoň základní hlavní rysy realizace projektu, kterými jsou motivované cílové skupiny, způsob provedení projektových aktivit a smysluplné sledování plnění cílů projektu. Především ale bude sledováno, zda bylo dosaženo zmíněných výstupů projektu.

Vzhledem k velmi omezeným možnostem v rámci přísně sledovaného prostředí a složitosti popisovaného jevu, který závisí na mnoha jiných faktorech, nejen na fungování rodiny, ale také na psychickém stavu a dalších věcech, bude při evaluaci využít **neexperimentální design**. Sledovaná skupina CS nebude porovnáována s žádnou další skupinou mimo těch, které se přímo účastní projektových aktivit. Avšak názory na cíle potřebných intervencí budou sledovány **z pohledu několika skupin respondentů** (účastníků projektu): dospělí ve VTOS, mladiství ve VTOS, pracovníci věznic, mentoři, další zúčastnění členové rodin. Bude se sledovat, do jaké míry jsou **cíle vnímány ve shodě a do jaké míry je adekvátně hodnoceny přínosy vybraných projektových aktivit**.

Evaluace bude využívat **kvantitativní i kvalitativní** metody sběru dat – smíšený design. U některých otázek byly předem stanoveny možnosti odpovědí, některé naopak byly vzhledem k inovativnímu potenciálu projektu vhodné ponechány otevřené. Kromě dotazníků byly zvoleny i fokusní skupiny a průběžné sledování a popis probíhajících intervencí vybraných kauz.

Jako evaluační otázky byly zvoleny:

1. Z hlediska hlavního cíle: **Zda a jak projekt přispěl ke zlepšení situace jedinců a rodin CS?** (Podotázka: Přispěl k tomu, co bylo očekáváno, či k něčemu jinému?)
2. Z hlediska případného dalšího šíření výstupů a jejich aplikace: **Jak přispěly k naplnění cílů projektu jednotlivé aktivity?** (Podotázka: Vnímali projekt obdobně skupiny zúčastněných: CS, pracovníci, mentoři...?)
3. Z hlediska doplňkového cíle: **Zda a jak projekt přispěl k naplnění potřeb pracovníků věznic pracujících s odsouzenými?** (Podotázka: Jak to napomohlo celkově k naplnění hlavních cílů?)

Všechny uvedené otázky se vztahují k dopadové evaluaci.

Otázkou bylo, jakým způsobem zajistit relevantní zdroje pro potřeby zodpovězení evaluačních otázek. Zjišťování objektivních údajů (například o ekonomické situaci klientů, v minulosti realizovaných hodnocení kompetencí apod.) nebylo reálné, a navíc ani možné vzhledem k tomu, že informace pokaždé byly zjištěny odlišnými a nesrovnatelnými metodami, odlišným subjektivním pohledem respondentů. Srovnávání takových dat by vyžadovalo vlastní výzkumnou a analytickou činnost a přesahovala by zcela rámec projektu. Proto bylo rozhodnuto, že zvolíme evaluaci na základě **subjektivních výpovědí, avšak porovnávaných ve třech fázích**, a sice: **při vstupu do projektu** (subjektivní vnímání potřeb, nabídky projektu, reflexe vlastních kompetencí), **při výstupu z VTOS a při**

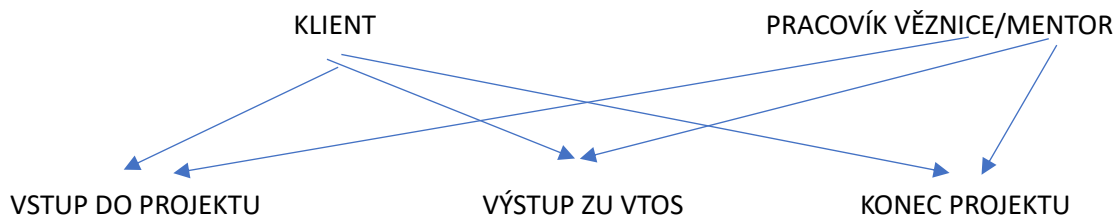

výstupu z projektu od jedné konkrétní osoby, klienta projektu. Navíc tyto informace pro zjištění určité objektivnější validity budou **porovnávány jednak s názory pracovníků věznice (v první fázi) a mentorů (v 2. a 3. fázi)**, kteří se s klienty v průběhu projektu seznámí, nebo je již znají. Dále budou **porovnány s reálnými dosaženými výstupy v rámci individuálních plánů** a výsledků splněných úkolů (například oddlužení, návrat k rodině apod.)

Vzhledem k velkému množství jednotlivých projektových aktivit (nikoli KA): mentorování, poradenství, supervize, workshopy, společné dny, případové konference, rodinná mediace, zajišťování častějších kontaktů, síťování aj. jsme přikročili k celkovému hodnocení, nikoli k hodnocení jednotlivých aktivit zvlášť. Nejpodstatnější je pro nás celkový impakt projektu získaný individuálně sestaveným mixem nabízených aktivit v každém konkrétním případě. Zaměříme se však i na určité odlišnosti efektu jednotlivých aktivit. Výstupy budeme hodnotit jak z hlediska subjektivního vnímání, tak objektivních výstupů a sledováním určité míry shody pohledu na věc ze strany různých zúčastněných projektu.

C. Metodologie evaluace

Pro sledování názorů a sebehodnocení dospělých a mladistvých ve VTOS ve třech klíčových fázích/momentech: při vstupu do projektu, výstupu z VTOS a na závěr projektu (budou-li k dispozici) byly zvoleny dotazníky s otevřenými a uzavřenými otázkami, které budou částečně časově srovnatelné. Pro každý klíčový moment bude navíc očekávání a hodnocení klientů projektu porovnáno vždy ještě s názorem pracovníka věznice resp. mentora, který již klienta zná, a to rovněž pomocí stručného dotazníku s otevřenými a uzavřenými otázkami.

1. Dotazníky pro CS dospělé se skládají ze:

- základní identifikace dotazníku a respondenta

a. dotazů na vstupní očekávání do projektu (otevřená a uzavřená otázka)

Pro evaluaci byly stanoveny následující důvody/přínosy pro vstup do projektu v rámci uzavřené otázky:

- navázání a posílení kontaktů s rodinou,
- lepší komunikace s dětmi,
- častější setkávání se s dětmi,
- lepší komunikace s partnerem/kou resp. manželem/kou,

„Toto dílo „Vstupní evaluační zpráva projektu VOL Rodinu“ je licencováno pod licencí Creative Commons CC BY 4.0. Licenční podmínky navštivte na adrese [CC BY 4.0 Právní ujednání | Uvedte původ 4.0 Mezinárodní | Creative Commons.](#)“

- návrat k rodině po VTOS,
- znalosti a dovednosti potřebné k řešení problémů.

Ponechali jsme ještě možnost jiné „důvody“. V dané části budeme sledovat spektrum odpovědí, tedy jaká očekávání respondenti od projektu mají. Možnosti uzavřené otázky byly stanoveny v návaznosti na cíle projektu a potřeby, které respondenti zmiňovali před zahájením realizace projektů.

Důvody účasti: obsah uzavřené otázky	Přípravné šetření viz Analýza potřebnosti
navázání a posílení kontaktů s rodinou	složitě rozhodování bez partnera (matky), setkat se s rodinou (matky), manželka/partnerka se mnou nekomunikuje (otcové), manželka/partnerka nechce děti vozit do věznice (otcové), manželka/partnerka ztrácí zájem o můj návrat (otcové)
lepší komunikace s dětmi	obava z návštěvy dítěte (matky), mít dítě po propuštění (matky), neumím s dítětem komunikovat (otcové)
častější setkávání se s dětmi	ztráta kontaktů s dítětem (matky), mít dítě po propuštění (matky), dlouho jsem dítě neviděl (otcové), manželka/partnerka nechce děti vozit do věznice (otcové), děti se mnou ztrácejí kontakt (otcové)
lepší komunikace s partnerem/kou resp. manželem/kou	manželka/partnerka se mnou nekomunikuje (otcové), manželka/partnerka ztrácí zájem o můj návrat (otcové)
návrat k rodině po VTOS	mít dítě po propuštění (matky), nemám kam s dítětem jít (matky), manželka/partnerka ztrácí zájem o můj návrat (otcové)
znalosti a dovednosti potřebné k řešení problémů	finanční problémy rodiny na svobodě (matky), absence někoho, kdo by manželka/partnerka nechce děti vozit do věznice (otcové)poradil (matky), nemám kam s dítětem jít (matky)

Dále následují **otevřené otázky** na

- **hodnoty, kterých si respondenti váží u svých partnerů, na vztahu s rodiči,**
- **otázka na vnímané překážky fungování rodiny a**
- **dvě otázky na sebehodnocení vzhledem k dané situaci.** Tyto otázky budou využity pro zhodnocení posunu názorů klientů při realizaci projektu.

b. ZÁKLADNÍ INFORMACE O RESPONDENTOVÍ A O RODINĚ

Zjišťujeme věk, děti, typy partnerů (družka/manželka), rodiče, členy rodiny a také délka pobytu ve VTOS. To vše pro případné členění výsledků evaluace přes tyto proměnné, abychom mohli alespoň základním způsobem popsat, zda se názory liší dle věkových skupin, délky pobytu ve VTOS apod. Tato část je rovněž podstatná pro odfiltrování některých otázek. Například u respondentů, kteří nemají děti, nemá smysl se na děti ptát apod.

c. SEBEHODNOCENÍ

V této části bylo zvoleno sebehodnocení kompetencí pro rodinu a rodičovských kompetencí, kam patří zejména: vnímání rodiny jako hodnoty samé o sobě, aktivní přístup k řešení problémů, sebevědomí při řešení rodinných problémů, komunikace, zvládání stresu a nečekaných situací, závislosti, řešení problémů finančních, bydlení, výchovných apod., povědomí o možnostech získání informací, hodnocení důvěry důležitých členů rodiny vůči sobě apod. Do dotazníku byly vybrány jen některé indikátory, které pracovníci věznic, mentoři a evaluátor považovali za relevantní.

Pro přehled uvádíme koncept srovnání jednotlivých dotazníků.

DOT VSTUP DOSP	DOT VSTUP MLAD	DOT Z VTOS DOSP	DOT Z VTOS MLAD	DOT KONEC DOSP	DOT KONEC MLAD	Místo pro poznámky
IDENTIFIKACE RESPONDENTA						
jméno a příjmení klienta						
věznice						
A. VSTUPNÍ OČEKÁVÁNÍ						
1. důvody/cíle pro vstup do projektu (otevřená)		1. přínos od projektu				
2. důvody/cíle a přínos od projektu (uzavřená)						
navázat kontakty s rodinou						
posílit kontakt s rodinou						
lépe komunikovat s dětmi	lépe komunikovat s rodiči	lépe komunikovat s dětmi	lépe komunikovat s rodiči	lépe komunikovat s dětmi	lépe komunikovat s rodiči	
více komunikovat s dětmi	více komunikovat s rodiči	více komunikovat s dětmi	více komunikovat s rodiči	více komunikovat s dětmi	více komunikovat s rodiči	
lépe komunikovat s partnerem/kou						
po VTOS se vrátit k rodině						
získat znalosti a dovednosti						
3.hodnota vztahu s partnerem/kou (otevřená)	XXX	3.hodnota vztahu s partnerem/kou (otevřená)	XXX	3.hodnota vztahu s partnerem/kou (otevřená)	XXX	
4. hodnota vztahu s rodiči (otevřená) / 3.						
5.překážky fungování rodiny (otevřená) / 4.						
6.předpoklady řešit problémy rodiny (otevřená)	5. silné stránky (otevřená)	6.předpoklady řešit problémy rodiny (otevřená)	5. silné stránky (otevřená)	6.předpoklady řešit problémy rodiny (otevřená)	5. silné stránky (otevřená)	
7. co zlepšit na sobě, aby rodina fungovala (otevřená)	6. co na sobě zlepšit (otevřená)	7. co zlepšit na sobě, aby rodina fungovala (otevřená)	6. co na sobě zlepšit (otevřená)	7. co zlepšit na sobě, aby rodina fungovala (otevřená)	6. co na sobě zlepšit (otevřená)	
B. ZÁKLADNÍ INFORMACE O RESPONDENTOVĚ A JEHO RODINĚ						
8. rok narození / 9.		XXX				
9.a žije sám		9.a žije sám		9.a žije sám		

9.b má partnera		9.b má partnera		9.b má partnera		
9.c má manželku		9.c má manželku		9.c má manželku		

9.I počet dětí		9.I počet dětí		9.I počet dětí		
9.II roky narození dětí		9.II roky narození dětí		9.II roky narození dětí		
10. má alespoň jednoho rodiče						
11. koho počítá do své rodiny						
12. jak dlouho nepřetržitě ve VTOS / 11.				11. jak dlouho jste byl ve VTOS po dobu trvání projektu		
XXX		12. jak dlouho jste se účastnil projektu				
13. jak dlouho celkem ve VTOS		XXX				

C. SEBEHODNOCENÍ

1. Rodina je důležitá.						rodina
2. Aktivně se snažím problémy v rodině řešit.						
3.Jsem schopen se o rodinu postarat	XXX	3.Jsem schopen se o rodinu postarat	XXX	3.Jsem schopen se o rodinu postarat	XXX	
XXX	11. V budoucnu chci založit rodinu.	XXX	11. V budoucnu chci založit rodinu.	XXX	11. V budoucnu chci založit rodinu.	
XXX	14. V rodině je třeba dodržovat určitá pravidla.	XXX	14. V rodině je třeba dodržovat určitá pravidla.	XXX	14. V rodině je třeba dodržovat určitá pravidla.	
4.Umím dobře komunikovat s lidmi. / 3.						komunikace
5.Dokážu dobře zvládat nečekané situace. / 4.						stres / řešení problémů
6. Jsem radši, když problémy řeší jiní. / 5.						
7. Jsem často ve stresu. / 6.						závislost
8. Jsem závislý. / 7.						
9. Dokážu řešit své finanční problémy/dluhy. / 13.						finance
10. Dokážu řešit své problémy	XXX	10. Dokážu řešit své problémy	XXX	10. Dokážu řešit své problémy	XXX	bydlení

týkající se bydlení.		týkající se bydlení.		týkající se bydlení.		
11. Umím si najít práci.	XXX	11. Umím si najít práci.	XXX	11. Umím si najít práci.	XXX	práce
12. Mám informace, jak mě může podpořit stát. / 8.						povědomí
XXX	12. Rád se učím nové věci.	XXX	12. Rád se učím nové věci.	XXX	12. Rád se učím nové věci.	

13. Víím, co potřebují mé děti.	XXX	13. Víím, co potřebují mé děti.	XXX	13. Víím, co potřebují mé děti.	XXX	děti
14. Dokážu zajistit klidné rodinné prostředí pro děti.	XXX	14. Dokážu zajistit klidné rodinné prostředí pro děti.	XXX	14. Dokážu zajistit klidné rodinné prostředí pro děti.	XXX	
15. Moje děti mi důvěřují.	XXX	15. Moje děti mi důvěřují.	XXX	15. Moje děti mi důvěřují.	XXX	
16. Kupuju dětem dárky.	XXX	16. Kupuju dětem dárky.	XXX	16. Kupuju dětem dárky.	XXX	
17. Dokážu zajistit klidní prostředí pro svou partnerku.	XXX	17. Dokážu zajistit klidní prostředí pro svou partnerku.	XXX	17. Dokážu zajistit klidní prostředí pro svou partnerku.	XXX	partnerka
18. Partner mi důvěřuje.	XXX	18. Partner mi důvěřuje.	XXX	18. Partner mi důvěřuje.	XXX	
19. Mám s rodiči dobrý vztah. / 9.						rodiče
20. Rodiče mi důvěřují. / 10.						
XXX	15. Rodiče se snaží o mě postarat.	XXX	15. Rodiče se snaží o mě postarat.	XXX	15. Rodiče se snaží o mě postarat.	
XXX	16. Oceňuji znalosti a dovednosti svých rodičů.	XXX	16. Oceňuji znalosti a dovednosti svých rodičů.	XXX	16. Oceňuji znalosti a dovednosti svých rodičů.	
XXX	17. Někdy je dobré se	XXX	17. Někdy je dobré se	XXX	17. Někdy je dobré se	

	s rodiči poradit.		s rodiči poradit.		s rodiči poradit.	
XXX	18.Rodiče aktivně pomáhají při řešení různých problémů.	XXX	18.Rodiče aktivně pomáhají při řešení různých problémů.	XXX	18.Rodiče aktivně pomáhají při řešení různých problémů.	
XXX	19.Rodiče jsou mi oporou ve VTOS.	XXX	19.Rodiče jsou mi oporou ve VTOS.	XXX	19.Rodiče jsou mi oporou ve VTOS.	

XXX	20. Rád s rodiči trávím čas.	XXX	20. Rád s rodiči trávím čas.	XXX	20. Rád s rodiči trávím čas.	
-----	------------------------------	-----	------------------------------	-----	------------------------------	--

Část sebehodnocení bude na výstupu evaluace také porovnávána se zmiňovanými cíli a přínosy projektu. Jak je vyznačeno v tabulce, lze členit na kompetence k rodině, komunikaci, řešení situací, závislost, řešení financí, bydlení a práce, a vztah k dětem, k partnerům a k rodičům.

2. Jsou vyhotoveny také srovnávací dotazníky pro pracovníky věznice a mentory. Níže uvádíme potenciál porovnání dat z dotazníku pro oba typy respondentů.

DOT KLIENTA	DOT RESPONDENTA	Poznámky
IDENTIFIKACE KLIENTA		
jméno a příjmení klienta		
věznice		
IDENTIFIKACE RESPONDENTA		
Jméno a příjmení pracovníka		
povolání		
role v projektu		
pohlaví		
rok narození		
A. VSTUPNÍ OČEKÁVÁNÍ		
1. důvody/cíle pro vstup do projektu (otevřená) / 1. přínos od projektu		
2. důvody/cíle a přínos od projektu (uzavřená)		
navázat kontakty s rodinou		
posílit kontakt s rodinou		
lépe komunikovat s dětmi / lépe komunikovat s rodiči		
více komunikovat s dětmi / více komunikovat s rodiči		
lépe komunikovat s partnerem/kou		

po VTOS se vrátit k rodině	
získat znalosti a dovednosti	
6.předpoklady řešit problémy rodiny (otevřená) / 5. silné stránky (otevřená) / 3.	
7. co zlepšit na sobě, aby rodina fungovala (otevřená) / 6. co na sobě zlepšit (otevřená) 4.	
---/ 5. /4. V čem se klient změnil ve spolupráci s mentorem.	
5. /6./--- V čem by se měl klient zlepšit / zlepšil se ve spolupráci s mentorem?	
6. /7. /5. Jak se na konci projektu pozná / dle jakých indikátorů, že se klient pozitivně změnil.	

Z hlediska potenciálu komparace napříč daty v průběhu zpracování dat budou porovnávány jednotlivé otázky jednak:

- v průběhu projektu (ve třech popsanych fázích),
- jednak porovnávány odpovědi klientů a pracovníků věznic/mentorů,
- očekávané cíle a výstupy,
- kompetence po jednotlivých skupinách,
- přehled dosažených změn klientů,
- účast na a porovnání efektivnosti jednotlivých aktivit projektu,
- další relevantní a zajímavé informace,
- kde to bude mít smysl, budeme vybrané výsledky členit dle věku respondentů, délky pobytu ve VTOS a některých dalších proměnných.

3. V průběhu celého projektu budou dále mentoři spolu s klienty zaznamenávat konkrétní úspěšné kroky, kterých bylo dosaženo do **záznamového archu výstupů, který patří k individuálnímu plánu**. U dospělých se bude jednat o informace ohledně řešení dluhů, alimentů, zajištění bydlení, kompetencí aktivní práce, komunikace s rodinou, návrat k rodině, recidiva. Mentoři dále zaznamenají, jakého typu aktivit se klient zúčastnil a celkově zhodnotí spolupráci s mentorem a aktivitu v projektu. V případě mladistvých nejsou zaznamenány výstupy týkající se alimentů, byla přidána část vzdělávání.

Samozřejmě by bylo možné zaznamenávat daleko více údajů, ale museli jsme vážit připomínky pracovníků věznic v terénu a jejich časové možnosti pro vyplňování dotazníků.

4. Pro doplnění bude evaluován také vzorek 15 workshopů pomocí samostatného **archu zpětné vazby**. Jeho plné znění uvádíme níže. Stejně archy budou rozdány na vzorku 5 seminářů pro pracovníky věznic.

5. V průběhu projektu bude sledován minimálně průběh 5 kauz, ze kterých bude sepsána evaluátorem, ale také zúčastněnými odborníky a mentorem kazuistika, zejména pro dokreslení konkrétních individuálních efektů, bodů změny apod.

6. Na zhruba v polovině a na konci projektu bude realizovány vždy 2 fokusní skupiny. Jedna s klienty a jedna s mentory. Scénář fokusní skupiny však bude ještě dotvořen v průběhu projektu, až budeme mít bližší a ucelenější informace o realizaci.

Předběžně navrhujeme následující scénář témat pro mentory:

- Jak jste spokojeni s průběhem realizace projektu (pozitiva a návrhy na zlepšení jak vzhledem k mentorům tak i ke klientům)
- Jak vnímáte spolupráci s klienty (pozitiva a co by se a jak mohlo zlepšit)
- Jak vnímáte potenciál dopadu projektu a jeho metod (dá se využít, jak, jak upravit pro lepší efektivitu)
- Jakékoli konkrétní poznatky, které byste chtěli sdílet
- Doporučení pro ostatní pracovníky s vězni
- Jak hodnotit efekt podobných projektů (krátkodobě/dlouhodobě)

Předběžný scénář témat pro klienty:

- Jak vnímáte realizaci projektu?
- V čem vám projekt pomáhá?
- Jaké aktivity vám pomohly/áhají nejvíce?
- Co konkrétně (lektoři, mentoři, činnosti, okamžiky, věty) vám pomohlo/áhá v projektu nejvíce?
- Jak vnímáte spolupráci s mentory (pozitiva a co by se a jak mohlo zlepšit)
- Jakékoli konkrétní poznatky, které byste chtěli sdílet
- Co byste chtěli doplnit či změnit?
- Zda a jak projekt realizovat i nadále, přesah projektu.

Pro pracovníky věznic, kteří se zúčastní vzdělávacích akcí bude rovněž vytvořen dotazník, kde e vyjádří ke svým očekáváním a k vnímaným dopadům pro ně samotné.

Souhrnný seznam nástrojů sběru dat:

ZDROJE INFORMACÍ	ZDROJE DAT	EVALUAČNÍ OTÁZKA
1. Dotazník DOSP VSTUP	dospělí klienti	1
2. Dotazník PRACVEZ DOSP VSTUP	pracovníci věznic	1
3. Dotazník DOSP zVTOS	dospělí klienti	1
4. Dotazník MENT DOSP zVTOS	mentori	1
5. Dotazník DOPS ZÁVĚRPROJ	dospělí klienti	1
6. Dotazník MENT DOSP ZÁVĚRPROJ	mentori	1
7. Dotazník MLAD VSTUP	odsouzení jako mladiství	1
8. Dotazník PRACVEZ MLAD VSTUP	pracovníci věznic	1

9. Dotazník MLAD zVTOS	odsouzení jako mladiství	1
10. Dotazník MENT MLAD zVTOS	mentori	1
11. Dotazník MLAD ZÁVĚRPROJ	odsouzení jako mladiství	1
12. Dotazník MENT MLAD ZÁVĚRPROJ	mentori	1
13. Záznamový arch výstupů pro mentory DOSP (plus individuální plán)	mentori a klienti	1, 2
14. Záznamový arch výstupů pro mentory MLAD (plus individuální plán)	mentori a klienti	1, 2
15. Kazuistiky – popis	všichni zúčastnění včetně dalších členů rodin	1, 2, 3
16. Arch zpětné vazby z workshopů DOSP/MLAD	klienti	1
17. Arch zpětné vazby z workshopů PRACVEZ	pracovníci věznic	3
18. Projektová dokumentace		
19. Další informace získané evaluátorem z vybraných akcí	evaluátor, pozorování, relevantní respondenti	1, 2, 3

Pro sběr dat klientů byli instruováni jak pracovníci věznic (VSTUP), tak i mentori (zVTOS a ZÁVĚRPROJ). Měli možnost se evaluátora ptát. Evaluátor zároveň osobně před zahájením realizace sběru dat vyzkoušel dané nástroje přímo na cílové skupině, kde zjišťoval adekvátnost zvoleného jazyka, srozumitelnost otázek, rozlišovací schopnost klientů apod. Evaluátor byl také přítomen pilotnímu zadávání dotazníku vybranými pracovníky věznic. Obsah byl dále konzultován i se zástupci mentorů a pracovníků věznic. Ideální provedení bylo nastaveno tak, že dotazníky pro klienty vyplňují sami klienti s možností vše zkonzultovat s pracovníkem věznice či mentorem (kteří však subjektivně do obsahu odpovědí nezasahují, spíše vysvětlují smysl otázek, možné chápání termínů apod.). Archy zpětné vazby byly převzaty z jiných projektů, jen vlně upraveny. Sběrači dat vždy měli možnost sjednotit svůj pohled na vyplňování dat s cílem evaluátora.

Evaluační matice

Evaluační plán projektu

Pro zpracování evaluační zprávy se využijí následující výzkumné metody:

- dotazníková šetření
- fokusní skupiny
- případové studie
- statistické šetření (o výstupech)
- obsahová analýza (individuálních plánů - jen částečně)

CÍL EVALUACE: Zjistit, jak přispívá projekt ke 1. stabilizaci rodinných vazeb a vztahů, 2. snižování stresu a odcizení zúčastněných dětí a 3. zlepšení řešení životních situací rodin. aktérů řešících problémy ohrožených dětí a rodin a pro zvýšení kvality a dostupnosti služeb pro tuto cílovou skupinu.

Projektová aktivita	Evaluační otázky (EQ)	Metoda sběru dat	Zdroje dat / respondenti	Harmonogram sběru dat	Témata šetření
KA3 - „Podpora participace rodičů ve VTOS, jejich dětí a rodin v procesu posílení rodinných vazeb“	EQ1 Zda a jak projekt přispěl ke zlepšení situace jedinců a rodin CS? EQ1.1 Přispěl projekt	Dotazníkové šetření klientů ve třech fázích a komparativní dotazníkové šetření pracovníků věznic/mentorů	Klienti CS1 - 3	V průběhu projektu postupně	S jakými očekáváními do projektu klient vstupuje, jak se v průběhu mění a jak na konci byla naplněna?

<p>KA4 - „Podpora participace mladých dospělých v procesu posílení jejich sociálních/rodinných vazeb“ KA5 - „Podpora participace rodičů a jejich dětí a mladých dospělých po propuštění z VTOS“</p>	<p>k tomu, co bylo očekáváno, či k něčemu jinému? EQ2 Jaké a čím přispěly k naplnění cílů projektu jednotlivé aktivity projektu? EQ2.1 Vnímali projekt obdobně skupiny zúčastněných: CS, pracovníci, mentoři...?</p>	<p>Statistické šetření výstupů z IP a jejich částečná obsahová analýza Fokusní skupiny s klienty a s mentory 5 případových studií</p>	<p>Pracovníci věznic Mentoři Ostatní zúčastnění jednotlivých kauz Individuální plány a archy záznamu výstupů projektu</p>	<p>Ve třech klíčových fázích každého klienta (vstup do projektu, výstup z VTOS, konec projektu)</p>	<p>Jak si váží klient partnerských vztahů a rodiny? Sebereflexe pozitivních předpokladů klienta Sebehodnocení vybraných dovedností, znalostí a postojů klienta srovnávaná ve třech pospaných fázích Dosažené výsledky v rámci realizace projektu (oddlužení, sehnání bydlení, vzdělání, alimenty apod.) Jaký vnímají klienti přínos realizovaných workshopů/seminářů?</p>
<p>KA2 – „Identifikace a zapojení aktérů pro podporu multidisciplinární spolupráce a aktivizace CS1, 2 a 3“ KA6 - „Vzdělávání</p>	<p>EQ3 Zda a jak projekt přispěl k naplnění potřeb pracovníků věznic pracujících s odsouzenými? EQ3.1: Jak to napomohlo</p>	<p>Archy zpětné vazby ze seminářů/workshopů pro CS4</p>	<p>Pracovníci věznic</p>	<p>V průběhu projektu postupně</p>	<p>Jaký vnímají pracovníci věznic přínos realizovaných seminářů/workshopů?</p>

**Financováno
Evropskou unií**

**Operační program
Zaměstnanost plus**

pracovníků související s prací s CS1“	celkově k naplnění hlavních cílů?				
--	--------------------------------------	--	--	--	--

D. Harmonogram evaluace

Realizace projektu: 1.1.2023 – 31.12.2025

Sběr dat byl zahájen od počátku projektu primárně pro všechny vstupující klienty do projektu. Rozhodující bod pro vyplnění dotazníků VSTUP je vstup klienta do projektu. Poté při výstupu z VTOS a případně i na závěr projektu, pokud ještě projektový cíl s danou osobou bude v kontaktu (ZÁVĚRPROJ). Sběr dat však bude zakončen nejpozději 30.9.2025, aby se stihla všechna data zpracovat.

Archy zpětných vazeb stejně jako archy výstupů budou rovněž průběžně sbírány. Data budou pořízena do tabulky. Otevřené otázky budou zakódovány pomocí kódovacích klíčů. Poté budou soubory analyzovány a zpracovány statisticky i tematicky. Zpracování dat proběhne jak kvantitativními, tak i kvalitativními technikami.

Realizace fokusních skupin proběhne v polovině a na konci projektu, a to nejpozději do 31.10. 2025.

Zpracování kazuistik do textové podoby proběhne do 30.9.2025.

E. Nástroje sběru dat

Viz příložené soubory. Vzhledem k množství přikládáme soubory v příloze.